

criteria", *Problemi Teorii ta Metodologii Buhgalters'kogo Obliku, Kontrolu i Analizu*, вип. 1, с. 24–37, 2023. DOI: 10.26642/pbo-2023-1(54)-24-37

9. H. M. Colín et al., "Default and abandonment option in motorway concessions", *Journal of Infrastructure Systems*, 2017. DOI: 10.1061/(ASCE)IS.1943-555X.0000309

10. A. D'Alpaos et al., "Urban planning and option values", *Applied Mathematical Sciences*, вип. 8, 2014. DOI: 10.12988/AMS.2014.49744

11. S. Tykhonovych et al., "Global corporations and working conditions: what should Ukraine do to attract business giants to do business in the country?", *The International Journal of Organizational Analysis*, 2025. DOI: 10.1108/ijoa-11-2024-4978

12. Y. Ma et al., "The Impact of Economic Policy Uncertainty on Earnings Value Relevance", *International Journal of Finance & Economics*, 2024. DOI: 10.1002/ijfe.3023

УДК 339.732:336.02(477)

Батрак О. В., к. е. н., доцент
Богатир А.С., здобувач освіти
Київський національний університет
технологій та дизайну

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МАКРОФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Збройна агресія росії проти України спричинила системні дестабілізаційні ефекти для національної економіки та фінансової системи, зумовивши суттєве скорочення виробничого потенціалу, глибокі фіскальні дисбаланси, порушення функціонування фінансових ринків. За цих умов міжнародні фінансові інститути (МФІ) трансформувалися у ключовий елемент архітектури макрофінансової стабілізації, забезпечуючи як безпосередню фінансову підтримку, так і інституційне якісне перетворення економічної політики (табл. 1).

Таблиця 1

Ключові програми міжнародної фінансової підтримки України

Період	Кредитор	Інструмент	Обсяг	Статус/Умови
2023-2027	МВФ (механізм розширеного фінансування EFF)	Позика	15,6 млрд USD	Виконання структурних маяків фіскальної політики, цінової стабільності, енергетичної стійкості
2026-2030	МВФ (нова програма EFF)	Позика	8,1 млрд USD	
2024-2027	ЄС (Ukraine Facility)	Позики та гранти	50 млрд EUR	Часткова реалізація; фінансування залежить

				від дотримання індикаторів реформ
2026-2027	ЄС (Ukraine Support Loan)	Позика (макрофінансова та оборонна)	90 млрд EUR	Залежить від програми МВФ та виконання реформ
2022-2025	Світовий банк	Позики та гранти (PEACE, FREE Ukraine та ін.)	5,7 млрд USD (пряме фінансування)	Безумовне забезпечення фінансування критичних соціальних видатків
2024	G7 (ERA Loans)	Позика	35,6 млрд USD (виплачено станом на 2025 рік)	Часткова реалізація; прив'язка до доходів від заморожених активів РФ

Джерело: складено автором на основі [1-6]

Узагальнення практик взаємодії України з МФІ дозволяє ідентифікувати чотири канали їх впливу на макрофінансову стабільність:

- фіскальний, що передбачає фінансування дефіциту державного бюджету, забезпечуючи безперервність соціальних виплат та фінансування оборонного сектору;
- монетарний, спрямований на підтримку міжнародних резервів та стабілізацію валютного курсу;
- сигнальний, який реалізується через підвищення довіри міжнародних інвесторів та донорів завдяки програмам МВФ;
- інституційний, що полягає у стимулюванні структурних реформ через механізм умовності.

Попри значний стабілізаційний ефект, взаємодія з МФІ супроводжується рядом системних ризиків та обмежень. По-перше, спостерігається суттєве зростання боргового навантаження: співвідношення державного боргу до ВВП перевищує 88 %, що формує довгострокові загрози борговій стійкості. По-друге, умовність програм МФІ ускладнює їх імплементацію в умовах воєнного стану, що обмежує інституційну спроможність до швидкого та якісного проведення реформ. Невиконання умов програм МФІ, своєю чергою, може призвести до блокування доступу до міжнародної підтримки, що формує критичні фіскальні розриви, які не можуть бути компенсовані внутрішніми джерелами фінансування без макроекономічної дестабілізації. По-третє, наявні координаційні дисфункції у системі управління міжнародною допомогою знижують ефективність використання ресурсів. По-четверте, формується ризик ресурсної залежності, що потенційно послаблює стимули до внутрішньої фіскальної консолідації.

Отже, МФІ відіграють системоутворюючу роль у забезпеченні макрофінансової стабільності України, виконуючи не лише функцію кредиторів, а й інституційних каталізаторів реформ і джерел сигналів довіри для світових фінансових ринків. Водночас масштаб залученого фінансування актуалізує проблему довгострокової боргової стійкості та потребує розроблення комплексної стратегії управління державним боргом у повоєнний період.

Література

1. Medium-Term State Debt Management Strategy for 2026–2028. Ministry of Finance of Ukraine. Kyiv, 2025. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/Medium-Term%20State%20Debt%20Management%20Strategy%20for%202026-2028.pdf>.
2. State of play: EU support to Ukraine. European Parliamentary Research Service. Brussels, 2026. PE 775.834. URL: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/775834/EPRS_BRI%282025%29775834_EN.pdf.
3. World Bank Group Support to Ukraine. World Bank Group. Washington, D.C., 2025. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/343066070fa8afd1b950c650fdeb9c7c-0080012025/original/WBG-Support-Ukraine.pdf>.
4. Лойко Л., Голинський Ю. Роль Міжнародного валютного фонду в підтриманні фінансової стабільності України. Галицький економічний вісник. 2025. Т. 94, № 3. С. 84–90. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.03.084.
5. Моніторинг виконання програми МВФ та допомоги ЄС (січень 2026). Міжнародний фонд «Відродження». 2026. URL: <https://www.irf.ua/monitoring-vykonannya-programy-mvf-ta-dopomogy-yes-sichen-2026/> (дата звернення: 23.03.2026).
6. Рада директорів МВФ ухвалила нову чотирирічну програму в межах Механізму розширеного фінансування для України обсягом 8,1 млрд дол. США та затвердила перший транш у сумі 1,5 млрд дол. США. Національний банк України. 27.02.2026. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rada-direktoriv-mvf-uhvalila-novu-chotiririchnu-programu-v-mejah-mehanizmu-rozshirenogo-finansuvannya-dlya-ukrayini-obsyagom-81-mlrd-dol-ssha-ta-zatverdila-pershiy-transh-u-sumi-15-mlrd-dol-ssha> (дата звернення: 22.03.2026).